

פרשת נצבים

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה את הצמאה (כט, יח)

רש"י מפרש ד'הרוה' היינו שוגג, דעל השוגג בלבד היה הקב"ה מעביר, אך כיון שנפרע מן המזיד מצרף את השוגג עימו. הרמב"ן מפרש ד'הרוה' היינו מי ששבע מתאותיו והמתאוה נקרא 'צמאה', דהאדם שאינו מתאוה ע"י שמכניס קצת תאוה בליבו יוסיף בנפשו עוד תאוה ותהיה נפשו צמאה לכך.

בין פירושו של רש"י ובין פירושו של הרמב"ן מתקיימים אף בשאר עוונות. ולא רק בעוון ע"ז שבזה עסק הכתוב, כדכתיב 'אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלוקינו ללכת לעבוד את אלוהי הגוים'.

ואולם לפי פשוטו, דהכתוב איירי בע"ז צריך להבין מה שייך לזה 'למען ספות הרוה את הצמאה', ונראה, דהלוא הכתוב מתאר מצב שבו איש או אשה משפחה או שבט פונים מכלל הציבור והולכים לעבוד ע"ז, וי"ל דבזה כלל הכתוב את הענין של פורש מן הצבור, דהרי כאן כלל משה רבנו את כל ישראל מגדול ועד קטן, וכרת עימם ברית, ומזהירם שלא יפרוש מן הציבור כלל, ולא יראה לעצמו את טובתו הפרטית אלא את טובת הציבור.

והנה איתא בגמ' (תענית יא, א) בזמן שהציבור חיים בצער אל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלום עליך נפשי, ומבואר שם דהעושה כן אין לו כפרה עד שימות, והרמב"ם (פ"ד מהל' תשובה ה"ב) מונה את הפורש מן הציבור מאחד מאלו שנועלין בפניו את דרכי התשובה.

עליו הכתוב שמתברך בלבבו לומר 'שלום יהיה לי' דהיינו שלום עליך נפשי, למען ספות הרוה את הצמאה שאוכל ושותה ומרוה את עצמו בשעה שהמדינה כולה צמאה ושרויה בצער, ויש המגדילים לעשות ונהנים מצרת הציבור כעובדא דנקדימון בגן גוריון והאדון שביקש מחיר מופרז על המים בעת שהיה עצירת גשמים. 'לא יאבה ה' סלוח לוי' כלומר דנועלין את דרכי התשובה, ורק אם יתאמץ וישוב אל ה' תקובל תשובתו כמש"כ שם הרמב"ם בסוף פ"ד.

מקור: באר יוסף